

Opinnäytetyö AMK

Kätilökoulutus

2024

Eveliina Murto

Sateenkaariperheiden tuen tarve raskauden aikana

– Kuvaileva kirjallisuuskatsaus

Opinnäytetyö AMK | Tiivistelmä

Turun ammattikorkeakoulu

Kätilökoulutus

2024 | 46 sivua

Eveliina Murto

Sateenkaariperheiden tuen tarve raskauden aikana

- Kuvaileva kirjallisuuskatsaus

Sateenkaariperheillä tarkoitetaan perheitä, joissa yksi tai useampi vanhemmista kuuluu seksuaali- tai sukupuolivähemmistöön. Sateenkaariperheille on tärkeää, että he saavat itse määritellä oman seksuaalisuutensa, sukupuolensa ja perhemuotonsa.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia kuvailevan kirjallisuuskatsauksen avulla sateenkaariperheiden tuen tarvetta raskauden aikana. Opinnäytetyön tavoitteena oli lisätä tietämystä sateenkaariperheiden tuen tarpeesta sosiaali- ja terveysalan henkilöstölle.

Opinnäytetyössä käytettiin 15 eri tutkimusartikkelia, joiden avulla koottiin opinnäytetyö. Tuloksena voitiin todeta, että sateenkaariperheet haluavat muutosta sosiaali- ja terveysalan henkilöstön asenteisiin erilaisista perhetyypeistä. He tarvitsevat tukea raskauden aikaisiin asioihin ja toivovat, että jokainen perheenjäsen tulisi kuulluksi ja nähdyksi.

Asiasanat: Sateenkaariperhe, Raskaus, Monimuotoiset perheet, Tuki

Bachelor's Thesis | Abstract

Turku University of Applied Sciences

Degree programme in Midwifery

2024 | 46 pages

The need for support for LGBTQIA+ families during pregnancy

- Descriptive literature review

LGBTQIA+ families refer to families where one or more parents belong to a sexual or gender minority. It is important for LGBTQIA+ families to be able to define their own sexuality, gender, and family form.

The purpose of the thesis was to investigate the need for support for LGBTQIA+ families during pregnancy through a descriptive literature review. The aim of the thesis was to increase awareness of the need for support for LGBTQIA+ families among social and health care personnel.

15 different research articles were used in the thesis, which were used to compile the thesis. As a result, it could be stated that that LGBTQIA+ families want to change the attitudes of social and health care personnel towards different types of families. They need support during pregnancy and hope that every member of the family will be heard and seen.

Keywords: LGBTQIA+ family Pregnancy, Diverse families, Support

Sisältö

1 Johdanto	5
2 Sateenkaariperhe	6
2.1 Sateenkaariperhemuotoja	6
2.2 Sateenkaarisanastoa	8
3 Raskauden aikainen tuki	10
3.1 Raskauden aikana tarjottavat palvelut Suomessa	10
3.2 Sateenkaariperheiden kohtaaminen palveluissa	11
4 Opinnäytetyön tarkoitus, tavoite ja tutkimuskysymykset	13
5 Opinnäytetyön menetelmä	14
5.1 Kirjallisuuskatsaus	14
5.2 Aineistokeruu	14
6 Tulokset	16
6.1 Sateenkaariperheiden saama tuki raskauden aikana	16
6.2 Sateenkaariperheiden tarpeet raskauden aikaiselle tuelle	18
7 Eettisyys ja luotettavuus	21
8 Pohdinta	23
Lähteet	26

Liitteet

Liite 1. Tiedonhakupöytä

Liite 2. Tutkimustaulukko

1 Johdanto

Sateenkaariperheillä tarkoitetaan perheitä, joissa yksi tai useampi vanhemmista kuuluu seksuaali- ja/tai sukupuolivähemmistöön. Sateenkaariperheitä on erilaisia ja monen muotoisia. (Sateenkaariperheet ry n.d.) Lapsiperheitä on ollut Suomessa vuoden 2022 lopussa kaiken kaikkiaan 552 034 ja näistä sateenkaariperheitä on ollut arvioilta noin 1127 (Pietiläinen ym. 2023). Vuonna 2017 samaa sukupuolta olevien ihmisten avioliitto on tullut mahdolliseksi, ja tämän johdosta lapsiperheiden määrä on lisääntynyt samaa sukupuolta olevien avioparien suhteissa (Seta n.d.).

Raskausaika ja perheenlisäys ovat ihmisen hyvinvoinnille, terveydelle ja kehitykselle merkityksellistä aikaa. Jokaisella vanhemmalla on oikeus saada tukea raskauden aikana riippumatta hänen taustastaan. Tuen on oltava seksuaalisuudesta ja sukupuolesta riippumatta johdonmukaista, selkeää ja aitoa. (Bildjuschkin ym. 2021.)

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia kuvailevan kirjallisuuskatsauksen avulla sateenkaariperheiden tuen tarvetta raskauden aikana. Toimeksiantajana toimii Turun yliopistollisen sairaalan naistenklinikka. Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli lisätä tietämystä sateenkaariperheiden tuen tarpeesta sosiaali- ja terveysalan henkilöstölle.

2 Sateenkaariperhe

Sateenkaariperheeseen kuuluu yksi tai useampi sukupuolivähemmistöön tai seksuaalivähemmistöön kuuluva henkilö. Sateenkaariperhe ei ainoastaan tarkoita lapsiperheitä vaan perheeseen voi kuulua yksikin henkilö.

Sateenkaariperheiden elämä on yleisesti ottaen hyvin samanlaista kuin muidenkin perheiden. Perheen sisäiseen seksuaalisiin suuntautumisiin ja sukupuoliin liittyvät normit ja kulttuurisuus vaikuttavat kuitenkin sateenkaariperheisiin. Lainsäädännön puitteet luovat epätasa-arvoisia asetelmia vähemmistöihin kuuluville ihmisille. (Sateenkaari-ihmiset n.d.)

2.1 Sateenkaariperhemuotoja

Sateenkaariperhe sanana on laaja ja se sisältää monenlaisia eri muotoisia perheitä. Sateenkaariperheisiin kuuluvia perhemuotoa ovat apilaperhe, ydinperhe, uusperhe, polyamorinen perhe ja yhden sateenkaarivanhemman perhe. (Sateenkaariperheet ry n.d.) Yhteiskunnassa ja kansalaisten arjessa perhekäsitys on muuttunut. Ydinperheet, yksinhuoltajaperheet, uusioperheet ja sateenkaariperheet ovat entisestään tulleet tavanomaisemmiksi elämänmuodoiksi. (Pölkki 2013, 45.)

Sateenkaariperheet sisältävät usein lapsia. Lapset saavat alkunsa eri tavoilla sateenkaariperheissä. Biologisen lapsen saaminen on osalle mahdollista omilla sukusoluilla. Osa lapsista saa alkunsa hedelmöityshoidoilla tai inseminatiohoidoilla luovutetuilla sukusoluilla. Osalle sateenkaariperheistä adoptio, sijaisvanhemmuus tai sijaissynnytys on keino saada lapsi. (Miten lapsia tehdään n.d.)

Perheiden monimuotoisuuden sisään voi mahtua kirjo erilaisia seksuaalisia suuntautumisia ja moninaisuuksien tunnustamisia. Nämä ovat laajentaneet perheiden kirjoa ja antaneet mahdollisuuden luoda erilaisia sateenkaariperhemuotoja. (Hakulinen ym. 2022, 32.)

Kumppanuusvanhemmuus jaetaan ilman vanhempien keskinäistä rakkaussuhdetta. Aikuiset ovat sopineet lapsen huolenpidosta lapsen syntymästä lähtien. Kumppanuusvanhemmuus voi sisältää useamman kuin kaksi vanhempaa, tällöin perhettä kutsutaan apilaperheeksi. Apilaperhe koostuu yleensä naisparin tai itsellisen miehen tai miesparin ja itsellisen naisen yhdessä muodostamasta perheestä. Apilaperheessä olennaista on, että kaikki vanhemmat ovat lapsen tai lapsien sosiaalisia vanhempia, mikä tarkoittaa, että vanhemmat ovat lapsen tukena koko elämän ajan edistäen hänen kasvuaan lapsesta aikuiseksi. Lainsäädännöstä johtuen kuitenkin vain kaksi heistä voivat olla huoltajia lapselle. (Sateenkaariperheet ry n.d.)

Sateenkaariperheistä useat ovat ydinperheitä. Ydinperheellä tarkoitetaan kahden vanhemman perheitä, jossa he ovat ainoastaan lapsen vanhempia. Ydinperheiksi lukeutuu naisparit sekä miesparit. Ydinperhe voi myös sisältää eri sukupuolta olevat vanhemmat. Kun sateenkaariperheiden vanhemmilla on eri sukupuolet, heistä toinen tai molemmat vanhemmat ovat biseksuaalisia tai transsukupuolisia. Vanhemmat eivät välttämättä sukupuoli-identifioitu naisiksi tai miehiksi, vaan he kantavat jotain muuta sukupuoli-identiteettiä. Ydinperheen vanhemmat toimivat lapsen huoltajina. (Sateenkaariperheet ry n.d.)

Uusperhe tarkoittaa perhemuotoa, jossa kaikki perheen lapset eivät ole vanhempien yhteisiä. Uusperheissä suhteet vanhempien ja lasten välillä voivat olla erilaisia, ja perheeseen saattaa liittyä myös muita lapsia ja vanhempia. (Suomen uusperheiden liitto ry 2024.)

Polyamorinen perhe tarkoittaa perhetyyppiä, jossa vanhemmat tai osa vanhemmista elää yhtäaikaisesti muidenkin kumppaneiden kuin toisen vanhemman kanssa seksuaalisissa tai romanttisissa suhteissa (Sateenkaariperheet ry n.d.). Polyamorisessa suhteessa kaikki vanhemmat tietävät ja hyväksyvät toistensa muut ihmissuhteet (Terapiatalo Noste 2024).

2.2 Sateenkaarisanastoa

Sateenkaariyhteisö pitää sisällään paljon erilaista sanastoa ja teemoja. Se sisältää pääasiassa sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuuden. Jokainen, joka kuuluu seksuaali- ja/tai sukupuolivähemmistöön, omaa oman kokemuksen identiteetistään. Jokainen ihminen on oikeutettu määrittelemään oman seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuoli-identiteettinsä. Jokaisella on myös oikeus olla määrittelemättä niitä. (Seta 2023.)

Sukupuolivähemmistöön kokevat ihmiset ovat yleensä he, jotka eivät koe kuuluvansa binääriseen sukupuolijakaumaan (vain mies ja nainen). Ihminen, joka kokee olevansa muunsukupuolinen on hänen sukupuoli-identiteettinsä jostakin miehen ja naisen väliltä tai niiden ulkopuolelta. (Seta 2024.)

LGBTQIA+ lyhenne tulee sanoista lesbo, homo, bi (biseksuaali), trans (transsukupuolinen) queer, intersukupuolinen ja aseksuaali. + LGBTQIA- termin perässä tarkoittaa, että ihmiset ovat seksuaalisuudeltaan ja sukupuoleltaan moninaisia. LGBTQIA+ on yleisesti käytetty termi englannin kielessä. Lyhenteessä kirjaimet saattavat olla eri järjestyksissä tai lyhyemmässä muodossa, mutta tarkoitus on sama. Suomessa tunnetumpi nimitys tälle on sateenkaari-ihmiset. (Väestöliitto 2020.)

Seksuaalinen suuntautuminen on moninainen tunne, joka kertoo, kehen ihminen tuntee vetovoimaa joko emotionaalisesti ja/tai eroottisesti. Yleisimmät nimitykset seksuaalivähemmistöille on lesbot, homot ja biseksuaalit. (Seta 2016, 11.) Lesbo tarkoittaa naista, jonka seksuaalinen suuntautuminen kohdistuu toisiin naisiin. Homo tarkoittaa ihmistä, joka tuntee vetovoimaa toista saman sukupuoleista ihmistä kohtaan. Yleensä homoidentiteetti on miehillä. Biseksuaali kokee seksuaalista ja/tai romanttista vetovoimaa miehiin ja naisiin. Transihminen kuvaa itseään niin, ettei hän koe kuuluvansa ainoastaan tai lainkaan siihen biologiseen sukupuoleen, mihin hänet on syntymässään määritelty. Queer sanalla viitataan sukupuolen ja seksuaalisuuteen liittyvien normien kyseenalaistamiseen. Queer-ihminen saattaa kokea seksuaalisuuteen ja sukupuoleen viittaavat sanat liian rajoittavina. Intersukupuolinen on ihminen,

jota ei biologisesta näkökulmasta määritellä tytöksi tai pojaksi. (Väestöliitto 2020.) Näiden lisäksi ihmisillä on muitakin määritelmiä omalle seksuaaliselle suuntautumiselle. Panseksuaali, joka tarkoittaa, että henkilön seksuaalisen suuntautumisella ei ole merkitystä sukupuolen kanssa. (Seta 2016, 11.) Aseksuaalisuudelle on monta eri sanaa, jotka kaikki ovat hieman erilaisia. Kaikkia yhdistää se, että henkilö ei koe ollenkaan tai vain vähän seksuaalista vetovoimaa toisia ihmisiä kohtaan. (Seta 2022.)

3 Raskauden aikainen tuki

3.1 Raskauden aikana tarjottavat palvelut Suomessa

Suomessa neuvolapalvelut ovat ainutlaatuisia. Raskauden aikana Suomessa tuetaan lapsiperheitä monin eri tavoin. Neuvolapalveluita tarjotaan kaikille raskaana oleville. Äitiys- ja lastenneuvolapalvelut edistävät perheiden hyvinvointia ja tukevat perheitä heille tärkeissä elämänvaiheissa. Äitiys- ja lastenneuvoloista vastaavat hyvinvointialueet. Yhteistyötä tehdään mm. lastensuojelun ja erikoissairaanhoidon toimijoiden kanssa. Äitiys- ja lastenneuvolatoiminnan palveluissa huomioidaan vanhempien ja perheiden erilaiset tarpeet sekä toteutetaan määräaikaista terveystarkastuksia. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2024.)

Palveluiden tavoitteena on turvata vanhemman ja sikiön terveyttä sekä edistää vanhempien ja koko perheen hyvinvointia. Äitiysneuvolassa tuetaan ja autetaan viiveettä. Vanhemmuuteen, koko perheen voimavaroihin ja parisuhteen tukemiseen löytyy apua. (Hakulinen ym. 2023.)

Lasta odottavalla perheellä on oikeus saada tukea oikea-aikaisesti. Tuen tarvetta on järjestettävä niin, että raskaana oleva sekä hänen perheensä saa terveysneuvontaa ja terveystarkastukset toteutuvat määräaikaaisesti. On tärkeää tunnistaa lisätuen tarve mahdollisimman ajoissa. Perheen sisäiset ja heidän ympäristössään olevat mahdolliset terveyttä ja kehitystä vaarantavat tekijät tulee selvittää. Tukea voi raskaana oleva tai hänen perheensä tarvita esimerkiksi raskausongelmissa, sairauksien hoidossa tai perheen sisällä olevissa erityistilanteissa. Tällöin järjestetään lisäkäyntejä esimerkiksi neuvolaan, äitiyspoliklinikalle, synnytysairaalaan ja perhekeskukseen sekä tarvittaessa hyvinvointialueen muiden toimijoiden palveluihin. (THL 2024.)

Äitiys- ja lastenneuvolassa asiakaslähtöisyys on pyritty toteuttamaan asiakaskohtaamisissa. Asiakaslähtöisessä toiminnassa tarkastellaan yksilöllisyyttä, valinnanvapautta ja vuorovaikutusta. Nämä kaikki ovat tärkeitä

asioita luottamuksen toteutumiseksi ja luovat perhekeskeistä palvelua. (THL 2020.)

3.2 Sateenkaariperheiden kohtaaminen palveluissa

Palveluiden käyttäjinä on monen muotoisia ja erilaisia perheitä. Tasa-arvo- ja sukupuolikäsitykset ovat erilaisia perheissä. Jossain perheissä tiedostetaan perinteiset sukupuoliroolit, jossa naisten ja miesten töitä ylläpidetään perinteisesti. Tämä perinteinen ajattelutapa ei taas päde kaikkiin perheisiin. (Hakulinen ym. 2022, 15.) Sateenkaariperheiden tulee saada asiantuntevaa ja tasa-arvoista hoitotyötä samalla tavalla kuin muutkin perhetyypit (Haugland 2023).

Sosiaali- ja terveysalan palveluissa luottamuksellisen suhteen edellytyksenä on moninaisuuden huomioiva kieli. Moninaisuuden huomioiva kieli edellyttää pysähtymistä kuuntelemaan sekä käyttämään perheen määrittelemiä termejä perheestä omaan ammattikieleesi. On tärkeä luoda avoimia kysymyksiä sekä puhua kumppanista, kumppaneista ja vanhemmista eikä miehestä tai vaimosta. Perhemuodot ja yksityisasiat eivät välttämättä ole selvillä ammattilaiselle etukäteen, joten on tärkeä luoda ja osoittaa asiakkaille, että ymmärtää erilaisia taustoja ja perhetyyppejä. (THL 2023.)

Sosiaali- ja terveysalan palveluiden on lapsen syntyessä tuettava vanhempia ja heidän kasvuaan vanhemmuuteen. Huomioitavaa on, että kullakin perheellä on oma tapansa puhua omista rooleistaan perheessä. Osalla perheen äideistä voidaan käyttää nimitystä äiti, toisille vanhemmille nimitykset ovat toisenlaiset. (Klemetti ym. 2013, 26.)

Sensitiivinen kohtaaminen on erityisen tärkeää sateenkaariperheiden tapaamisissa. Tärkeää on välttää ennako-oletuksia perheestä tai sukupuolesta. (THL 2023.) Perheeseen saattaa kuulua enemmän kuin kaksi vanhempaa. Suhtautuminen avoimesti ja tasa-arvoisesti kaikkiin perheenjäseniin luo tasa-arvoisen ilmapiirin potilaskohtaamisiin. On hyvä

huomioida ammattilaisena tapa, miten puhua perheelle, esimerkiksi kohdistaa ko puheensa vain yhdelle vanhemmista. (Hakulinen ym. 2022,18.)

Sukupuolineutraali kielenkäyttö tekee yhteiskunnastamme entistä tasa-arvoisemman ja suvaitsevaisemman paikan olla oma itsensä. Yksittäiset sanat voivat olla sivuseikka, mutta niillä on suuri merkitys vähemmistöön kuuluvilla henkilöillä. (Heikkinen 2017.)

On kuitenkin hyväksyttävää, että sosiaali- ja terveysalan työntekijöiden ei tarvitse osata ”sateenkaariasioita” tai tuntea erilaisia termejä. Jos asiakas korjaa sanomaasi, pyydä kohteliaasti anteeksi. Jos et ymmärrä jotakin, mitä asiakas kertoo, kysy kannustavasti lisää. On hyvä kuitenkin muistaa, että asiakkaan tehtävä ei ole kouluttaa työntekijää. (THL 2023.)

Jokaisen alalla työskentelevän on hyvä pohtia omaa suhdettaan puhekieleen ja sen tasa-arvoisuuteen. Puhekieleessä on tunnistettava selkeät sukupuoli- tai seksuaaliroolit ja onnistua luomaan asiakaskohtaamisen niin ettei se loukkaa tai syrji ketään. (Hakulinen ym. 2022.)

Sateenkaarivanhemmat ovat ilmaisseet, että saavat tukea myös erilaisilta yhdistyksiltä, muun muassa sateenkaariperheet ry:ltä sekä sateenkaariperhe toiminnasta. Järjestöiltä on saatu vertaistuellista tukea elämän eri vaiheisiin. (Aarnio ym. 2018, 159–160.)

Kuten kaikkia lasta odottavia perheitä, myös sateenkaariperheitä tulee tukea raskauden aikana. Suomessa kaikki lasta odottavat perheet ovat oikeutettuja parhaaseen mahdolliseen hoitoon. Sateenkaariperheiden tulee saada asiantuntevaa ja tasa-arvoista hoitotyötä samalla tavalla kuin muutkin perhetyypit. (Haugland 2023.)

4 Opinnäytetyön tarkoitus, tavoite ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia kirjallisuuskatsauksen avulla sateenkaariperheiden tuen tarvetta raskauden aikana.

Opinnäytetyön tavoitteena oli lisätä tietämystä sateenkaariperheiden tuen tarpeesta sosiaali- ja terveysalan henkilöstölle. Opinnäytetyöstä sosiaali- ja terveysalan henkilöstö saavat tietoa sateenkaariperheistä ja heidän tuen tarpeestaan asiakkaina.

Opinnäytetyön tutkimuskysymykset:

1. Minkälaista tukea sateenkaariperheet saavat raskauden aikana?
2. Minkälaista tukea sateenkaariperheet kokevat tarvitsevansa raskauden aikana?

5 Opinnäytetyön menetelmä

5.1 Kirjallisuuskatsaus

Opinnäytetyö toteutettiin kuvailevana kirjallisuuskatsauksena. Kuvaileva kirjallisuuskatsaus tarkoittaa aiempien tutkimuksien ja tietojen kokoamista yhteen. Kuvailevassa kirjallisuuskatsauksessa tutkittavaa asiaa voidaan laajasti käyttää ja sen käytettyjä aineistoja voidaan kuvata laaja-alaisesti. (Salminen 2011, 6.)

Kirjallisuuskatsauksen tarkoitus on löytää vastaus tutkimuskysymyksiin ja täten auttaa tutkimuksen lukevaa ymmärtämään kirjoitetusta aiheesta sekä hyödyntämään tehtyä kirjallisuuskatsausta. Kirjoitettu kirjallisuuskatsaus antaa lukijalle tutkimuksen, joka on aiheena tärkeä ja aiheellinen. (Mannila 2021.)

Kirjallisuuskatsauksessa olennaista on löytää tutkittavasta aiheesta kirjallisuutta. Tutkimuskysymyksen avulla tulokset analysoidaan opinnäytetyössä. Tarkoituksena on tuottaa mahdollisuuksien mukaan kattava ja laaja tutkimus, jota analysoidaan. (Salminen 2011, 6.)

Tutkimusongelman määriteltyä aletaan täsmentämään hakutermejä ja samalla on hyvä tarkentaa aikaväli, jonka välillä opinnäytetyö tehdään. Osana hyvää kirjallisuuskatsausta on hyvät ja luotettavat lähteet. Kirjallisuuskatsaus on iso työ, joka sisältää paljon luettavaa ja analysointia. Lisäksi kootaan kirjallisuuskatsauksen rakenne ja kirjoitetaan ammattikorkeakoulutasoinen kirjallisuuskatsaus. (Mannila 2021.)

5.2 Aineistokeruu

Aineistokeruu toteutettiin erilaisista tietokannoista, joiden avulla etsittiin aineistoa tiedonhakuprosessia käyttäen. Tiedonhakuun hyödynnettiin Turun ammattikorkeakoulun kirjaston palveluja. Aineistomateriaali on koottu suomenkielisiä ja englanninkielisiä lähteistä. Aineistokeruussa pyrittiin

käyttämään vuosina 2012–2024 vuoden julkaistuja aineistoja, jotka haettiin manuaalisesti ja sähköisistä tietokannoista. Tietokantoja olivat Cinahl, PudMed ja Arto.

Lähdeaineistoa tutkittiin ja arvioitiin opinnäytetyön prosessin edetessä verraten tarkoitukseen, tavoitteeseen ja tutkimuskysymyksiin. Tietoa käsiteltiin mahdollisimman laaja-alaisesti ja tasa-arvoisesti. Opinnäytetyön laatimisessa hyödynnettiin tekoälytyökalua. Aineistokeruussa käytettiin erilaisia suomenkielisiä hakusanoja kuten *sateenkaariperheet*, *sateenkaarivanhempi*, *monimuotoinen perhe*, *raskaus*, *tuki*. Englanninkielellä *rainbow families*, *lgbt parent*, *lgbt family*, *rainbow parent*, *lesbian parent*, *gay parent*, *support*, *experience*, *pregnancy*. Tiedonhakutaulukossa kuvattiin tarkemmin hakujen rajauksia (Liite 1).

Sopivat aineistot valittiin kirjallisuuskatsaukseen, sillä perusteella, että aineistot vastaisivat mahdollisimman hyvin tutkimuskysymyksiin. Aineistoihin perehdyttiin niiden otsikon ja tiivistelmän kautta. Tässä vaiheessa poissuljettiin aineistot, jotka eivät vastanneet tutkimuskysymyksiin tai olivat maksullisia. Lopulliseen kirjallisuuskatsaukseen valikoitui 15 tutkimusartikkelia, jotka ovat tarkemmin esitelty tutkimustaulukossa niiden käsittelyjärjestyksessä (Liite 2).

6 Tulokset

6.1 Sateenkaariperheiden saama tuki raskauden aikana

Sateenkaariperheiden saatu tuki sosiaali- ja terveysalalta on vaihdellut huomattavasti (Chapman ym. 2012a). Kokemuksiin vaikuttavat erilaiset tekijät, kuten hoitohenkilökunnan suhtautuminen sateenkaariperheiden sukupuoli- ja/ tai seksuaali-identiteetteihin (Kelsall-Knight 2021). Chapmanin ym. (2012a) tutkimus kertoo että, sateenkaariperheet jännittävät kertoa oman sukupuoli ja seksuaali-identiteettinsä ja perhemuotonsa hoitohenkilökunnalle. Tutkimuksissa nousi esiin sukupuolittuneet termit ja käytänteet, jotka saattavat aiheuttaa sateenkaariperheille eristäytyneisyyden ja yksinäisyyden tunteita (Dehaan ym. 2022).

Kelsall-Knightin (2021) tutkimuksessa sateenkaariperheet ovat olleet tyytymättömiä muun muassa siihen, miten vähän hoitohenkilökunnalla on tietoa sateenkaariperheiden perhemuodoista ja raskausajan haasteista. Asiakaskäynneillä huomattiin, että terveydenhuollon lomakkeet olivat heterokeskeisiä ja osa asiakkaista oli kokenut homofobiaa. Heterokeskeisyyden kerrottiin olevan jatkuva tunne terveydenhuollon käynneissä. Tutkimukset osoittivat, että sosiaali- ja terveysalalla käytettävää materiaalia ja lomakkeita tulisi muokata sopivimmiksi kaikille erilaisille perhemuodoille.

Sateenkaariperheet kokevat voimattomuutta raskauden aikaisissa palveluissa. Oletusten käsittely oli erityisen vaikeaa stressaavissa ja haavoittuvissa tilanteissa. Raskaana olevat kertoivat, että kohtasivat epäkunnioittavaa kohtelua terveydenhuollon ammattilaisilta. Lisäksi osallistujat kokivat puutetta emotionaalisesta tuesta. Perheet kokivat oman identiteettinsä vuoksi vaikeutta myös avun pyytämisessä. (Grundström ym. 2023.)

Osa sateenkaariperheistä sisältää ei- biologisia vanhempia lapsilleen. Tutkimuksessa kerrottiin ei-biologisten vanhempien kokevan syrjintää johtuen biologisuudesta. Tutkimus osoitti, että muutkin perheenjäsenet kuin

ainoastaan raskaana olevat kokivat koviakin tunnehaasteita riippumatta biologisista siteistä (Katzenmeyer ym. 2014).

Brileyn ym. (2023) tutkimuksessa tutkittiin, miten ammattihenkilökunta kutsuu heitä raskaushoitokertomuksissa. Osallistujat kuuluivat sateenkaariperheisiin ja identifioituvat itse transihmisiksi. Osallistujat olivat hyvin mielissään siitä, että kokivat raskauden aikana yksilöllistä hoitoa, mikä kunnioitti heidän sukupuoli-identiteettiään. Osallistujat arvostivat sitä, että kättilöt yrittivät korjata sanomisiaan, jos olivat esimerkiksi kutsuneet osallistujia äideiksi. Hoitohenkilökunta tarjosi asiantuntevaa hoitoa, joka huomioi sateenkaariperheiden erityistarpeita.

Tutkimus käsitteli seksuaalivähemmistöön kuuluvien naisten raskauden aikaisia kokemuksia. Tutkimuksessa nousi esiin osallistujien kokemukset terveydenhuollon henkilöstön kanssa. Ammattihenkilökunnan oletukset aiheuttivat konflikteja raskauden aikaisissa palveluissa. Osallistujat kokivat tarvitsevansa enemmän positiivisempaa ja avarakatseisempaa kohtaamista vähemmistöihmisiä kohtaan. Kokemukset olivat muun muassa ennakkoluulot perheenjäseniä kohtaan ja tämä johti siihen, ettei sateenkaariperheet uskaltaneen kertoa omasta perhemuodostaan. (Dyer ym. 2023.)

On todellinen tarve kouluttaa sosiaali- ja terveysalan hoitohenkilökuntaa. Tietämättömyys sateenkaariperheistä lisää perheille välinpitämättömyyden tunteita, joka luo huonon palvelukokemuksen. Boothin (2023) tutkimuksessa käsiteltiin koulutusta, jonka tarkoituksena oli parantaa hoitohenkilökunnan tietämystä raskaana olevista transmiehistä. Tutkimus osoitti, että raskaana olevien transsukupuolisten miesten tarpeita ei huomioitu tarpeeksi. Tutkimus nosti esiin sateenkaariperheiden toiveen sukupuolineutraalista kielen käytöstä asiakaspalvelutilanteissa. Koulutus osoitti, että hoitohenkilökunnan tietämys kasvoi koulutuksen myötä. (Booth ym. 2023.)

Kellsall-Knight (2021) tutkimuksen palaute sateenkaariperheiltä on ollut kuitenkin hyvin hajanaista. Osa sateenkaariperheistä kertoo kokemuksien olevan hyvin negatiivisia. Negatiivisten asenteiden ajatellaan tulevan

tiedottomuudesta ja koulutuksen tarpeesta liittyen sateenkaariperheisiin (Kelsall-Knight ym. 2020). Asiakaskäynneissä huomattiin, että terveydenhuollon lomakkeet olivat heterokeskeisiä ja osa asiakaista oli kokenut homofobiaa. Osa sateenkaariperheistä koki kuitenkin myös hyvää palautetta hoitohenkilökunnalta. Positiivista palautetta oli muun muassa se, miten hoitohenkilökunta oli kiinnostunut perheen sisäisistä asioista ja olivat valmiita kuuntelemaan perheen toiveita. (Kelsall-Knight 2021.)

Tutkimuksissa korostettiin tarvetta investoida parempaan, turvallisempaan ja hyväksyvään hoitoon sateenkaariperheiden kohdalla. Tutkimuksessa korostuu tarve kehittää sateenkaariperheiden myönteisyyttä terveydenhuollon asiakkaina. (Arnold ym. 2023.) Sateenkaariperheiden kanssa työskentelevän hoitohenkilökunnan täytyy tunnistaa ja pystyä tukemaan erilaisia perheitä. Sateenkaariperheiden vanhemmat kokivat pelkoa siitä, miten heihin suhtauduttaisiin ja vaikuttaisiko heidän sukupuoli- tai seksuaalinen suuntautumisensa heidän perheensä hyvinvoinnille. Sateenkaariperheet kokevat tarvitsevansa oikeuden perheen tunnistamiseen. Tutkimuksessa todettiin, että jatkossa on tutkittava sateenkaariperheiden vanhempien kokemuksia perheidensä elämästä osana suomalaista yhteiskuntaa. (Apiainen ym. 2018.)

6.2 Sateenkaariperheiden tarpeet raskauden aikaiselle tuelle

Sateenkaariperheet kokevat raskauden aikana monenlaisia tukea tarvitsevia alueita kuten sosiaalista hyväksyntää, terveydenhuollon inklusiivisuutta, mielenterveystukea ja oikeudellista neuvontaa (Kelsall-Knight 2021). Sateenkaariperheessä oleville vanhemmille on tärkeää saada tukea määritellä oma seksuaalisuus, sukupuoli ja perhemuotonsa (Apiainen ym. 2018). Sateenkaariperheet toivovat saavansa kannustavan ympäristön, jossa he voivat keskustella luotettavasti hoitohenkilökunnan kanssa (Chapman ym. 2012b).

Sateenkaariperheet kokivat tarvetta siihen, että ammattihenkilöiden tulisi parantaa tietoisuuttaan erilaisista perhemuodoista sekä erilaisista seksuaali- ja

sukupuolimuodoista (Kelsall-Knight 2021). Sateenkaariperheet kokevat tarvitsevansa yksilöllistä hoitoa ja tukea raskauden aikana. Yhteisöllisyyden tunteita jäätiin kaipaamaan sateenkaariperheiden osalta. Sateenkaariperheet kokivat tärkeänä vertaistuen saamisen ja erilaisten tukiverkostojen hyödyntämisen. (Arnold ym. 2023.)

Blackwoodin ym. (2012) tutkimuksessa suurin osa tutkimuksiin osallistuneista sateenkaariperheistä kertoivat, että ongelmana ei ole se, että vanhemmat paljastavat seksuaalisen suuntautumisen ammattilaisille, vaan että hoitohenkilökunnalla pitäisi olla tietty pohjatieto sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöön kuuluvista ihmisistä. Sateenkaariperheet tarvitsevat ymmärrystä ja sensitiivisyyttä sosiaali- ja terveydenhuollon henkilökunnalta. Tutkimus osoitti, että sateenkaariperheiden vanhemmat kokivat tarpeeksi, että lapsien tulee saada tukea ja avustusta perhемуotoonsa sekä koulutusta tulee lisätä sosiaali- ja terveysalan henkilöstölle. Tutkimukseen osallistuneista sateenkaariperheistä nostivat toiveen siitä että, kaikkia perheitä tulisi kohdella tasa-arvoisesti ja kunnioittavasti.

Sateenkaariperheet kokivat tarvitsevansa näkyvyyttä myös ei synnyttävää vanhempaa kohtaan. Tuen tarvetta on järjestettävä koko perheelle eikä vain raskaana olevalle. (Borneskog ym. 2014; Grundström ym. 2023.) Osallistujat kokivat tarvitsevansa kunnioitusta, arvokkuutta ja nöyryyttä hoitohenkilökunnalta. Sateenkaariperheiden raskauskokemuksia ja pitkäaikaista terveyttä parantaakseen on hoitohenkilökunnan oltava ajan tasalla sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjen asioista. (Briley ym. 2023.) Katzenmeyerin ym. (2014) tutkimuksessa ei-biologiset vanhemmat toivat esiin huolia siitä, miten heitä ei oteta yhtä vakavasti kuin biologisia vanhempia. Riittämättömyyden tunne oli hyvinkin tavanomainen tunne ei-biologisilla sateenkaarivanhemmillä. Tutkimuksessa todetaankin tärkeys luoda sosiaali- ja terveysalan vastaanotolla tunne, että kaikki perheen vanhemmat ovat yhtä tärkeässä roolissa raskauden aikana ja sen jälkeen. Ammattilaisten on hyvä luoda tukeva ympäristö, jossa perheen ei-biologiset vanhemmat eivät kokisi itseään aliarvoisemmiksi.

sateenkaariperheet kokivat tarvitsevansa oikeudellista ja sosiaalista tukea myös ei-biologisille vanhemmille, jotta heidän oikeutensa säilyisivät.

Halmenin ym. (2019) tutkimuksessa todettiin, että sateenkaariperheissä voimaantumisen tunteet ovat vielä puutteellisia. Äitiys- ja lastenneuvola ovat suuressa roolissa raskauden aikaisessa tukemisessa. Tutkimuksen tuloksina nousi haastattelun yhteydessä kolme tärkeää osaa raskauden aikaiseen tukeen, jota sateenkaariperheet kokivat tarvitsevansa raskauden aikana. Kaikkia sateenkaariperheiden vanhempia tulee kunnioittaa ja osallistuttaa perheen sisäisiin asioihin oli se sitten sukupuolesta ja/ tai seksuaalisuudesta riippumattomasti. Vanhempien tulee kokea hyväksymistä riippumatta biologisista tai laillisista suhteista lapseen. Kaikkia perheitä tulee hoitaa tasa-arvoisesti ja osoittaa luottamusta koko perheelle. Tutkimus edellyttää koulutusta ja uudistuvia toimia, jotka kannattelevat kaikenlaisia eri muotoisia perheitä. Lisäksi ammattilaisten kieli koettiin keskeisenä tekijänä, joka edistää turvallisuutta ja mukavuutta kaikille perheille.

Emotionaalisen tuen saaminen on pohja turvalliselle perhe-elämälle. Sosiaalisen tuen saaminen isoissa elämän vaiheissa on sateenkaariperheille ilon asia. Muun muassa erilaiset vertaistukiryhmät koetaan hyvinkin tärkeänä lisänä siinä, että sateenkaariperheet voivat jakaa kokemuksia ja neuvoja. Sateenkaariperheen perustamiseen voi liittyä huoltajuus ja adoptioasioitakin, joten oikeudellista ja taloudellista tukea on saatava. Näin voidaan välttää sateenkaarivanhemmuuteen liittyvät haasteet ja näillä tukimuodoilla sateenkaariperheet tuntevat itsensä vahvoiksi ja valmiiksi vanhemmuuteen. (Kelsall-Knight 2021.)

7 Eettisyys ja luotettavuus

Yhteiskunnassamme sateenkaariperheet ovat joutuneet asettamaan ehtojen ja rajoitusten vuoksi uusia käsityksiä erilaisista perhetyypeistä (Koskela ym. 2023, 383). Aiheena seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt ja sateenkaariperheet ovat herkkä ja mielipiteitä jakava aihe. Nykyään onneksi uskalletaan puhua avoimemmin seksuaali- ja sukupuolivähemmistöistä kuin aikaisemmin.

Opinnäytetyössä noudatettiin tutkimuseettisen neuvottelukunnan hyvän tieteellisen käytännön ohjeita. Ohjeet edellyttivät hyödyntämään eettisesti kestäviä tiedonhankinta- ja arviointimenetelmiä. Tulosten esittämisessä oliin rehellisiä, tarkkoja ja huolellisia. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2023.) Opinnäytetyössä eettisyyttä arvioitiin eri näkökulmista. Opinnäytetyössä ei loukattu sateenkaariperheiden yksityisyyttä tai suojaa.

Opinnäytetyössä käytettiin eettisesti kestäviä tiedonhankinta-, tutkimus- ja arviointimenetelmiä. Perussääntönä oli, että tutkijat ottavat tutkittavien tutkijoiden työt ja saavutukset kunniana ja käyttävät tietoa vastaavasti. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 6.) Opinnäytetyö toteutettiin Turun ammattikorkeakoulun opinnäytetyön prosessin ohjeiden mukaan vaiheittain. Opinnäytetyössä hyödynnettiin opinnäytetyön suunnitelmaa, josta opinnäytetyöprosessi alkoi.

Opinnäytetyön aineistoa haettiin eri tietokannoista suomen ja englannin kielillä. Hakusanoja hyödynnettiin monipuolisesti. Lähdeaineistoa arvioitiin suhteessa opinnäytetyön tarkoitukseen, tavoitteeseen ja tutkimuskysymyksiin. Opinnäytetyön tuloksiin käytettiin ja koottiin tiedonhakupöytäkirja (Liite 1) ja tutkimustaulukko (Liite 2) toistettavuuden takaamiseksi. Opinnäytetyössä tutkimukset oli rajattu niin, että tutkimukset olivat enintään kaksitoista vuotta vanhoja, mikä lisää luotettavuutta. Opinnäytetyöhön valikoitui suomen- ja englanninkielisiä tutkimuksia, joka puolestaan luo kattavan ja monipuolisemman kokonaisuuden.

Sateenkaariperhe hakusanana aiheutti haasteita, koska termi ei ole käytössä kansainvälisesti. Sukupuoli- ja seksuaalisuuden monimuotoisuuden suuri määrä tuotti myös haasteita, jolloin aihetta oli vaikea rajata, koska aihealue meinasi kasvaa liian suureksi. Aineistohaku osoitti sen, että tutkittua aineistoa löytyi vain vähän Suomesta. Haku toi esiin, että kansainvälisesti on tutkittu paljonkin sateenkaariperheiden kokemuksia sosiaali- ja terveyspalveluista.

Opinnäytetyössä korostui tarve ymmärtää aiheen herkkyyttä ja henkilökohtaisten mielipiteiden erottaminen. Sateenkaariperheiden moninaisuus on herkkä teema, joka saattaa herättää vastakkainasetteluja mielipiteissä. Opinnäytetyössä huomioitiin ja ymmärrettiin erilaisia näkökulmia puolueettomasti.

8 Pohdinta

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia kirjallisuuskatsauksen avulla sateenkaariperheiden tuen tarvetta raskauden aikana ja koota tuloksista yhtenäinen aineisto kirjallisuuskatsauksen muodossa. Kerätyn tiedon perusteella opinnäytetyön tulokset olivat yhtäläisiä ja täydensivät toisiaan.

Raskauden aikaista tukea sateenkaariperheet saavat, mutta sateenkaariperheet toivovat, että hoitohenkilökunta olisi ajan tasalla heidän asioistansa ja hyväksyvät heidät sellaisina kuin he ovat. Tuloksista nousi esille erityisesti, ymmärtää ja tukea erilaisia sateenkaariperhemuotoja ja tukea koko perhettä raskauden aikana. (Kelsall-Knight 2021.)

Sateenkaari-ihmiset vaativat rohkeutta päivittäisissä asioissa. Arjen perusasiat kuten kaupassa käynti tai terveydenhoitajan tapaaminen omana itsenään vaatii sateenkaari-ihmisiltä erityisiä voimia. Sateenkaari-ihmiset kokevat edelleen vääryyttä omaa ihmisarvoa kohtaan. On kuitenkin arvostettavaa, että sateenkaari-ihmiset ovat muuttaneet rohkealla asenteella maailmaa, vaikkakin edelleen sitä tarvitaan. (Pihlaja 2022.)

Perhevapaaudistus astui voimaan vuonna 2022. Ennen on puhuttu äitiysvapaista, ja nykyään puhutaan raskausvapaista. Isyysvapaa-käsite poistui myös kokonaan. Äitiys- ja isyyspäivärahat muuttuivat vanhempainpäivärahaksi, joka luo tasa-arvoa sateenkaariperheitä kohtaan. (Kosse 2022.)

Sateenkaariperheiden kokemuksista löytyy kohtalaisesti hyvää tutkimusaineistoa. Tuloksia sateenkaariperheiden kokemuksista ja saamastaan tuesta löytyi kohtuullisen paljon enemmän ulkomailta kuin Suomesta. Tuloksia tarkastellessa mietityttämään jäi kuinka relevantteja tulokset ovat kansallisesti vertailtuna, koska ne olivat suurin osa lähtökohtaisesti yksittäisten ihmisten kokemuksia ulkomailta. Tutkimustuloksia voitiinkin siis tarkastella vain yksilöllisiin kokemuksiin pohjautuen.

Voidaan todeta, että sateenkaariperheitä on palveluissa yhä enemmän. On tärkeä ottaa huomioon kaikki perheenjäsenet isojen ja hienojen

elämänmuutosten myötä. Sateenkaariperheiden määrä on kasvusuuntainen ja täten jatkotutkimukset aiheesta ovat hyvin tarpeellisia, koska tutkimustietoa ei vielä ole paljoa kansallisesti. Tutkittu tieto edistää myös tasa-arvoa kaikkia suomalaisia perheitä kohtaan. (Pietiläinen ym. 2020.)

Sateenkaariperheiden saama tuki raskauden aikana on muuttunut viime vuosikymmenien aikana. Oikeudet ja näkyvyys ovat edistyneet seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihmisten tasa-arvon näkökulmasta. (Arnold 2023.) Perheoikeudet ovat laajentuneet, kuten esimerkiksi samaa sukupuolta olevat parit voivat hankkia yhdessä lapsia hedelmöityshoitojen avulla. Aiemmin henkilöitä ei saatettu ohjata eikä tukea raskauden aikaisissa palveluissa, jos henkilöt olivat samaa sukupuolta. Vaikka syrjintää ja stigma edelleen esiintyy, on tukimahdollisuudet lisääntynyt sateenkaariperheiden näkyvyyden myötä. (Costa 2021.)

Suomessa Valtioneuvoston asetus 338/2011 velvoittaa hyvinvointialueiden tarjoamaan huolellisia terveystarkastuksia sekä terveysneuvontaa raskaus aikana huomioiden perheiden ja raskaana olevan tarpeet (Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta 6.4.2011/338). Kaikki perheenjäsenet ovat oikeutettuja tasa-arvoiseen kohteluun. Palveluissa tulee olla mahdollisuus kaikkien perheenjäsenten tuoda esiin asioita, jotka huolettavat tai askarruttavat, ja esittää onnistumiset ja mahdolliset ongelmat. Jos perheenjäsenten huolia tai ongelmia ei tunnisteta tai niistä ei keskustella, tuen saanti kärsii. (Hakulinen ym. 2022, 18.)

Tarkoitusten mukaisesti kirjallisuuskatsauksessa saatiin hyvin koottua tärkeää tietoa sateenkaariperheistä ja heidän tuestaan raskauden aikana. Kuitenkin artikkeleita Suomesta löytyi vähän. Hyvinvointialueiden lisäksi tukea sateenkaariperheille on onneksi saatavana paljon erilaisilta yhteisöiltä ja vertaistoiminnasta. (Vertaistoiminta verkossa n.d.)

Raportoitujen tulosten ja kirjoitetun tiedon perusteella tämä opinnäytetyö on etenevässä määrin suunnattu palveluihin, joissa sosiaali- ja terveysalan

hoitohenkilökunta on tekemisissä erilaisten perheiden kanssa. Tutkimuksiin osallistuneet sateenkaariperheet toivoivat, että hoitohenkilökunta kouluttautuisi edelleen erilaisiin perhemuotoihin, etteivät sukupuoli- ja seksuaalivähemmistön perheasiat tulisivat heille täysin yllätyksenä. (Arnold ym. 2023.)

Tutkimuksia sateenkaariperheiden raskauden aikaisesta tuesta vaikuttaa olevan niukasti. Suomessa voitaisiin kartoittaa sateenkaariperheiden tuen tarvetta ja raskaudenaikaisia kokemuksia enemmän tulevaisuudessa. Ulkomaalaisissa raskaudenaikaisissa palveluissa palveluntarjonta vaikuttaa olevan hajanaista ja haasteetkin isompia. Ulkomaalaiset artikkelit eivät välttämättä anna raskaudenaikaisesta tuesta samanlaista kuvaa kuin suomalaiset tutkimukset antaisivat.

Lähteet

Aarnio, K.; Kylmä, J.; Solantaus, T. & Rotkirch, A. 2018. Sateenkaariperheiden vanhemmat. Kokemuksia lasten hyvinvoinnista perhesuhteista ja tuen saannista. Väestöliitto. Viitattu 8.10.2024.

<https://www.vaestoliitto.fi/uploads/2020/11/f263f1ff-sateenkaariperheiden-vanhemmat.pdf>

Apiainen, R.; Kylmä, J.; Palonen, M. & Åstedt-Kurki, P. 2018.

Sateenkaariperheiden äitien kokemuksia perheensä elämästä ja siihen yhteydessä olevista tekijöistä. Integratiivinen kirjallisuuskatsaus.

Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti. Vol. 55, No 3. Viitattu 7.10.2024.

<https://journal.fi/sla/article/view/74423>

Arnold, A.; Brown, R.; Hafford-Letchfield, T.; Hatzikiriakidis, K.; Maepioh, A.; McNair, R.; Permezel, J. & Thomas, J. 2023. Experiences in the delivery of preconception and pregnancy care for LGBTIQ+ people: A systematic review and thematic synthesis of patient and healthcare provider perspectives.

Midwifery. Vol. 123, No. 1. Viitattu 3.10.2024.

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0266613823001158?via%3Dihub>

Bildjuschkin, K.; Gissler, M.; Suomen kättilöliitto & THL. 2021. Oikeus tukeen ja apuun raskauden aikana ja synnytyksessä. Suomen kättilöliitto. Viitattu.

3.5.2024. <https://suomenkatiloliitto.fi/oikeus-tukeen-ja-apuun-raskauden-aikana-ja-synnytyksessa/>

Blackwood, D.; Chapman, R.; Shields, L.; Watkins, R.; Wardrop, J. & Zappia, T. 2012. Lesbian, gay, bisexual and transgender parents seeking health care for their children: A systematic review of the literature. National academies press.

Vol. 9, No. 4, 200-209. Viitattu 27.9.2024.

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK132120/>

Booth, A.; Bower, K.; Chu, H.; Kirby, L.; Klepper, M.; Sherman, A. & Wright, E. 2023. Providing gender affirming and inclusive care transgender men

experiencing pregnancy. *Midwifery*. Vol. 30, No. 9. Viitattu 3.10.2024.

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC36423562/>

Borneskog, C.; Lampic, C.; Sydsjö, G.; Bladh, M. & Skoog Svanberg, A. 2014. How do lesbian couples compare with heterosexual in vitro fertilization and spontaneously pregnant couples when it comes to parenting stress. *Acta paediatrica*. Vol. 103, No. 5, 537-545. Viitattu 29.9.2024.

<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/apa.12568>

Briley, A.; Copeland, M. & Tucker, J. 2023. Creating change with families: reflections and recommendations for the care of gender diverse and LGBTQIA+ individuals and their families throughout pregnancy and birth. *Midwifery*. Viitattu. 1.10.2024.

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0266613823000244?via%3Dihub>

Chapman, R.; Shields, L. & Zappia, T. 2012a. An essay about health professionals' attitudes to lesbian, gay, bisexual and transgender parents seeking healthcare for their children. *Journal of advanced nursing*. Vol. 26, No. 2, 333-339. Viitattu 27.9.2024. Vaatii kirjautumisen.

Chapman, R.; Wardrop, J.; Watkins, R. & Zappia, T. 2012b. The experience of Australian lesbian couples becoming parents: deciding, searching and birthing. *Sexual health*. Vol. 21, No. 13-14, 1878-86. Viitattu 27.9.2024. Vaatii kirjautumisen.

Costa, A. 2021. Attitudes toward LGB families: international policies and LGB family planning. *Oxford research encyclopedia of politics*. Vol. 19. Viitattu 8.11.2024. Vaatii kirjautumisen.

DeHaan, G.; Obedin-Maliver, J. & McCracken, M. 2022. Perinatal considerations for care of transgender and nonbinary people: narrative review. *Journal of perinatal & neonatal nursing*. Vol. 34, No. 2, 62-68. Viitattu 1.10.2024. Vaatii kirjautumisen.

Dyer, R. & Greene, M. 2023. Identity and pregnancy in conflict? An examination of sexual minority women using qualitative description. *International journal of gynecology & obstetrics*. Vol. 25, No. 9, 1131-1146. Viitattu 6.10.2024. Vaatii kirjautumisen.

Grundström, H.; Karlsson, G.; Klittmark, S.; Malmquist, A.; Nieminen, K. & Ulfsdotter, A. 2023. When complications arise during birth: LGBTQ peoples` experiences of care. *Midwifery*. Viitattu 6.10.2024.

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0266613823000529?via%3Dihub>

Hakulinen, T.; Onwen-Huma, H.; Pulkkinen, P.; Sandt, M. & Varsa, H. 2022. Sukupuolten tasa- arvo neuvolan asiakastyössä. Opas vanhempien ja lasten tukemiseen sukupuolten tasa- arvon näkökulmasta. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen julkaisu. Viitattu 8.10.2024.

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/164268/STM_2022_9.pdf?sequence=4&isAllowed=y

Hakulinen, T.; Uotila-Laine, H. & Korpilahti, U. 2023. Äitiysneuvolapalvelut. Terveystieteiden tutkimuskeskuksen julkaisu. Viitattu 8.10.2024.

<https://www.terveysportti.fi/apps/dtk/nko/article/nla00091>

Halme, N.; Kerpola, J.; Pietilä, A. & Perälä, M. 2019. Parental empowerment – lesbian, gay, bisexual, trans or queer parent’s perceptions of maternity and child healthcare. *International journal of nursing practice*. Vol. 25, No. 5. Viitattu 1.10.2024. Vaatii kirjautumisen.

Haugland, C.; Hogmo, B. & Bondas, T. 2023. LGBTQ+ Persons experiences of parenthood in the context of maternal and child Health care. *Global Qualitative nursing research*. Vol. 10. Viitattu 5.5.2024.

<https://journals.sagepub.com/doi/epub/10.1177/23333936231181176>

Heikkinen, V. 2017. Kotimaisten kielten keskus. Verkkosivu. Viitattu 11.3.2024.

https://www.kotus.fi/nyt/kotus-blogi/blogiarkisto/vesa_heikkinen/tasa-arvohaaste.25529.blog

Katzenmeyer, A. & Wojnar, D. 2014. Experiences. of preconception, pregnancy and new motherhoods for lesbian nonbiological mothers. *Journal of obstetric,*

gynecologic & neonatal nursing. Vol. 43, No. 1, 50-60. Viitattu 1.10.2024. Vaatii kirjautumisen.

Kelsall-Knight, L. 2021. Experiences of LGBT parents when accessing healthcare for their children: a literature review. Community, work & family. Vol. 33, No. 3, 17-24. Viitattu 27.9.2024. Vaatii kirjautumisen.

Kelsall-Knight, L. & Sudron, C. 2020. Non-biological lesbian mothers`experiences of accessing healthcare for their children. Journal of clinical nursing. Vol. 32, No. 2, 38–24. Viitattu 27.9.2024. Vaatii kirjautumisen.

Klemetti, R. & Hakulinen-Viitanen, T. 2013. Äitiysneuvolaopas. Suosituksia äitiysneuvolatoimintaan. Terveystieteiden tutkimuskeskus. Viitattu 27.9.2024.
https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/110521/THL_OPA2013_029_verkko.pdf?sequence=3&isAllowed=y

Koskela, M.; Ikoninen, R. & Kylmä, J. 2023. ”Missä äiti on?” Sateenkaariperheiden isien elämää - systemaattinen kirjallisuuskatsaus. Yhteiskuntapolitiikka. Vol. 88, No. 4, 383- 389. Viitattu 5.5.2024.
https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/147253/YP2304_Koskelaym.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Kosse, A. 2022. Perhevapaaudistus 1.8.2022 alkaen. Uudistukset työntekijälle. Viitattu 28.10.2024. <https://tuokko.fi/perhevapaaudistus-1-8-2022-alkaen/>

Mannila, M. 2021. Kirjallisuuskatsaus opinnäytetyön muotona. Energiaa. Vaasan ammattikorkeakoulun verkkolehti. Viitattu 7.3.2024.
<https://energiaa.vamk.fi/artikkelit/osaaminen/kirjallisuuskatsaus-opinnaytetyon-muotona/>

Miten lapsia tehdään. n.d. Sateenkaariperheet ry. Viitattu 27.9.2024.
<https://sateenkaariperheet.fi/tietoa-ja-koulutusta/miten-lapsia-tehdaan/>

Pietiläinen, M.; Toivola, J. & Wallenius, M. 2023. Sateenkaariperheiden määrä on kasvanut tasaisesti - Näkyvyys tilastoissa parantunut lakimuutosten myötä. Viitattu. 7.3. 2024. <https://stat.fi/tietotrendit/artikkelit/2023/sateenkaariperheiden->

[maara-on-kasvanut-tasaisesti-nakyyvyys-tilastoissa-parantunut-lakimuutosten-myota](#)

Pihlaja, H. 2022. Väsyttää olla rohkea. Seta. Blogi-kirjoitus. Viitattu 28.10.2024. <https://seta.fi/2022/06/09/vasyttaa-olla-rohkea/>

Pölkki, T. 2013. Tutkiva hoitotyö. Suomen sairaanhoitajaliitto ry. Vol. 1, No 11, 45.

Salminen, A. 2011. Mikä kirjallisuuskatsaus? Vaasan yliopisto. Viitattu 7.3.2024. https://www.uwasa.fi/materiaali/pdf/isbn_978-952-476-349-3.pdf

Sateenkaari-ihmiset. n.d. Sateenkaariperheet. Viitattu 7.9.2024. <https://perhesuhdekeskus.fi/sateenkaari-ihmisille/perhe-ja-laheissuhteet/sateenkaariperheet/>

Sateenkaariperheet ry. n.d. Mikä on sateenkaariperhe. Viitattu 27.8.2024. <https://sateenkaariperheet.fi/tietoa-ja-koulutusta/mika-on-sateenkaariperhe/>

Seta. n.d. Avioliittolaki. Viitattu 27.9.2024. <https://seta.fi/ihmisoikeudet/tasa-arvo-ja-yhdenvertaisuus/avioliittolaki/>

Seta. 2016. Opitaan yhdessä. Opas kouluille. Viitattu 6.10.2024. https://www.dropbox.com/scl/fi/xgt0o1lluii0md10frwcz/Opas_kouluille_2016_NETTI.pdf?rlkey=1h3qlqv9dukzb238vs2lrre21&e=2&dl=0

Seta. 2022. Aseksuaalisuus. Viitattu 6.10.2024. <https://seta.fi/sateenkaaritieto/seksuaalinen-suuntautuminen/aseksuaalisuus/>

Seta. 2023. Sateenkaarisanasto. Viitattu 7.9.2024. <https://seta.fi/sateenkaaritieto/sateenkaarisanasto/>

Seta. 2024. Sateenkaarisanasto. Viitattu 6.10.2024. <https://seta.fi/sateenkaaritieto/sateenkaarisanasto/>

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2024. Sosiaali- ja terveysministeriö. Neuvolat. Viitattu 8.10.2024. <https://stm.fi/neuvolat>

Suomen uusperheiden liitto ry. 2024. Mikä on uusperhe. Viitattu 7.9.2024. <https://supli.fi/tietoa/mika-on-uusperhe/>

Terapiatalo Noste. 2024. Monisuhteisuus (polyamoria). Viitattu 7.9.2024.
<https://terapiatalonoste.fi/tieto/monisuhteisuus-polyamoria/>

THL. 2020. Asiakaslähtöisyys. Viitattu 8.10.2024. <https://thl.fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/sosku/sosiaalisen-kuntoutuksen-opas/palvelun-sisallot/yksilotyoskentely/asiakaslahtoisuus>

THL. 2023. Sateenkaariperhe sosiaali- ja terveystaluiden asiakkaana. Viitattu 11.3.2024. <https://thl.fi/aiheet/sukupuolten-tasa-arvo/tasa-arvon-edistaminen/tietopaketti-sateenkaarilapsista-ja-nuorista-ammattilaiselle/sote-ammattilainen-sateenkaarilapsen-ja-nuoren-tukena/sateenkaariperhe-sosiaali-ja-terveyspalvelujen-asiakkaana>

THL. 2024. Äitiysneuvola. Viitattu 27.9.2024. <https://thl.fi/aiheet/lapset-nuoret-ja-perheet/sote-palvelut/aitiys-ja-lastenneuvola/aitiysneuvola>

Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2023. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Viitattu. 11.3.2024.
https://tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf

Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta 6.4.2011/338.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110338>

Vertaistoiminta verkossa. n.d. Sateenkaariperheet.fi. Viitattu 28.10.2024.
<https://sateenkaariperheet.fi/toimintaa-ja-tukea/vertaistoiminta-verkossa/>

Väestöliitto, 2020. Mitä tarkoittaa HLBTIQA+. Artikkelin hyväksymys. Viitattu 30.9.2024. <https://www.hyvakysymys.fi/artikkeli/mita-tarkoittaa-hlbtiga/>

Sateenkaariperheet ry. n.d. Mikä on sateenkaariperhe. Viitattu 27.8.2024.
<https://sateenkaariperheet.fi/tietoa-ja-koulutusta/mika-on-sateenkaariperhe/>

Hakupäivämäärä	Tietokanta	Hakusanat	Rajaukset	Osumat	Valitut aineistot
27.9.2024	Cinahl Complete (EBSCOhost)	"lgbt famil*" "lgbt parent*" "Rainbow parent*" "Rainbow famil*" "Gay parent*" "Lesbian parent*" AND "support*" AND "pregnancy*"	2012 -	37	4
29.9.2024	Pudmed	"lgbt famil*" OR "lesbian famil*" AND "pregnanc*" AND "support*"	2012 -	10	2

1.10.2024	Pudmed	"lgbt*" OR" lesbian couple*" and" pregnancy*" and" support*"	2012 -	87	4
3.10.2024	Pudmed	"lgbt*" OR" lesbian couple*" and" pregnancy*" and" support*"	2012 -	87	2
6.10.2024	Pudmed	"lgbt*" OR" lesbian couple*" and" pregnancy*" and" support*"	2012 -	87	2
7.10.2024	Arto	Sateenkaariperhe	2012 -	66	1

Tekijä(t) & vuosi	Tutkimuksen tarkoitus	Tutkimusmenetelmä & tuotos	Keskeiset tulokset
Kelsall-Knight, L. 2021.	Tutkia sateenkaarivanhempien kokemuksia terveydenhuollon asiakkaina.	Ammattilaislehti, systemaattinen katsaus.	Artikkeli käsittelee sateenkaariperheiden vanhempien kokemuksia terveydenhuollosta. Artikkelin tuotuksiin esiin positiivisia ja negatiivisia kokemuksia sateenkaariperheiltä. Artikkelin kertoo sateenkaariperheiden saavan raskauden aikana tukea, mutta kokemukset vaihtelevat huomattavasti. Artikkelissa mainitaan tarve parantaa hoitohenkilökunnan tietoa ja koulutusta sateenkaariperheiden tarpeista.

<p>Blackwood, D.; Chapman, R.; Shields, L.; Watkins, R.; Wardrop, J. & Zappia, T. 2012.</p>	<p>Tutkia lesbo-, homo-, bi ja trans vanhempia terveydenhuollon hakijoina.</p>	<p>Ammattilaislehti, systemaattinen katsaus.</p>	<p>Artikkeli käsittelee sateenkaarivanhempien kokemuksia terveydenhuollosta. Raskauden aikana on terveydenhuollon laatu ja saatavuus tärkeässä osassa. Artikkelissa korostuu, että sateenkaariperheiden vanhemmat kokevat syrjintää ja ennakkoluuloja terveydenhuollossa. Tutkimuksen perusteella hoitohenkilökunnan koulutuksella ja tietoisuudella parannetaan sateenkaariperheiden kokemuksia ja heidän tarpeiden täyttämistä.</p>
---	--	--	---

Kelsall-Knight, L. & Sudron, C. 2020.	Selvittää ei-biologisten lesboäitien kokemuksia lasten terveydenhuollon saamisesta.	Ammattilaislehti, Narratiivinen tutkimus. Tutkimus toteutettiin haastattelemalla kolmea ei-biologista lesboäitiä ikähaarukassa 26–45 vuotta.	Artikkeli käsittelee ei-biologisten lesboäitien kokemuksia terveydenhuollosta. Artikkelissa kerrotaan syrjinnästä mitä ei-biologiset äidit voivat kohdata. Keskeisinä teemoina nousi esiin asenteet seksuaalista suuntautumista kohtaan. Tutkimus osoitti, että ei-biologiset lesboäidit kokevat sekä positiivisia että negatiivisia vuorovaikutuksia terveydenhuollon ammattilaisten kanssa. Vaikka tutkimus keskittyy terveydenhuoltoon lasten kanssa, se valaisee, kuinka ei-biologiset lesboäidit kokevat raskauden ja vanhemmuuden yhteydessä
---------------------------------------	---	--	--

			kohtaamiaan haasteita ja syrjintää.
Chapman, R.; Shields, L. & Zappia, T. 2012a.	Tutkia terveydenhuollon ammattilaisten asenteita lesbo-, homo-, bi- ja trans vanhempia kohtaan, jotka etsivät terveydenhuoltoa lapsilleen.	Ammattilaislehti, katsaus.	Essee käsittelee LGBT-vanhempien kokemuksia tuen saannista terveydenhuollosta raskaus aikaan ja lapsen hoitoon. Essee tuo esiin haasteita, joita tuovat terveydenhuollon ammattilaisten asenteet, jotka vaikuttavat siihen, miten perheiden tarpeet otetaan huomioon.
Borneskog, C.; Lampic, C.; Sydsjö, G.; Bladh, M. & Skoog Svanberg, A. 2014.	Tutkia miten lesbo- parit vertautuvat heteroseksuaalisiin koeputkihedelmöityksen ja luonnollisesti raskaaksi tulleisiin pareihin vanhemmuuden stressin osalta.	Tutkimus toteutettiin vuosina 2005–2008 osana ruotsalaista monikeskustutkimusta sulusolujen lahjoituksesta. Mukana oli 131 lesbo- vanhempaa, 83 hetero IVF-vanhempaa, jotka käyttivät omia	Tutkimus tutki vanhemmuuden stressiä lesbo- vanhempien ja hetero-vanhempien välillä, jotka ovat tulleet vanhemmiksi hedelmöityshoitojen tai

		sukusolujaan ja 118 luonnollisesti raskaana ollutta vanhempaa.	luonnollisen raskauden kautta. Tuloksena lesbovanhemmat kokivat vähemmän stressiä kuin muut vanhemmat. Tulos on hyvä ottaen huomioon lesboperheiden tunnetut haasteet perheen perustamisessa. Tutkimus tuo kylläkin myös tarpeen lisätä tuen tarvetta ei biologisten lapsien vanhempien asemien vahvistamiseksi.
Chapman, R.; Wardrop,, J.; Watkins, R. & Zappia, T. 2012b.	Tutkia lesbo- äitien kokemuksia vanhemmaksi tulemisesta.	Kvalitatiivinen kuvaileva tutkimus. Seitsemän australialaisten lesboäidin haastattelu.	Tutkimuksessa todetaan, että lesbo vanhempia on nykyään yhä useampi. Vaikka lainsäädännölliset muutokset ovat parantaneet lesboperheiden pääsyä

			<p>lisääntymisteknologioihin, terveydenhuollon ammattilaisten kanssa käytävät vuorovaikutukset voivat olla homofobisia. Tutkimuksessa lesboperheet kaipaava ympäristöä, jossa seksuaalisen identiteetin paljastaminen on mahdollista ilman syrjintää.</p>
<p>Katzenmeyer, A. & Wojnar, D. 2014.</p>	<p>Kuvata lesbojen ei-biologisten äitien kokemuksia ennen raskautta, raskauden aikana ja äitinä olemisesta.</p>	<p>24 itse itsensä identifioivaa ei-biologista äitiä, jotka ovat sitoutuneen vanhemmuuteen. Osallistujien kumppanit ovat synnyttäneet viimeisen kahden vuoden aikana.</p>	<p>Osallistujat kokivat erilaisuuden tunnetta ennen raskautta, raskauden aikana sekä vanhempana. Osallistujat kantoivat huolta liittyen lainsäädäntöön ja biologisiin kysymyksiin, mitkä vaikuttivat heidän kokemuksiinsa vanhempina. Osana tutkimusta kävi ilmi, että äidit kokivat biologisen- ja sosiaalisentuen puutetta,</p>

			joka toi haasteita äitiyteen siirtymisessä.
Halme, N.; Kerpola, J.; Pietilä, A. & Perälä, M. 2019.	Kuvailla voimaantumista äitiys- ja lapsiterveydenhuollossa lesbojen, homojen, biseksuaalien, trans tai queer-vanhempien näkökulmasta.	Qualitatiivinen tutkimus, johon osallistui 22 vanhempaa.	Tutkimuksessa nousi esiin vanhempien tarve saada tunnustusta vanhempina riippumatta biologisista tai laillisista siteistä lapseen. Vanhempien autonomiaa kunnioitetaan, tuetaan ja osallistetaan. Kaikkien vanhempien tulee saada tasavertaista hoitoa. Vanhempien voimaantuminen koetaan tärkeänä asiana terveydenhuollossa. Tutkimuksessa todettiin että, LGBTQIA- vanhempien käsitys voimaantumisesta on kuitenkin edelleen puutteellista.

Briley, A.; Copeland, M. & Tucker, J. 2023.	Saada syvempää ymmärrystä transsukupuolisten ja ei-binääristen ihmisten kokemuksesta raskauden ja synnytyksen aikana sekä kehittää käytäntöjä, jotta voitaisiin tarjota osallistavaa hoitoa.	Tutkimukseen osallistui kaksi transsukupuolista ihmistä.	Molemmat asiakkaat pelkäsivät tulevansa väärin sukupuolitetuiksi raskauspalveluissa. He arvostivat, kun terveydenhuollon henkilöstö käytti heidän toivomia termejä. He arvostivat myös kätilön ehdotusta siitä, että vauvan sängyn kortti ei tarvinnut olla vaaleanpunainen tai sininen. Ehdotuksena tutkimuksen osallisilla oli, että henkilökunnan tulisi käyttää enemmän sukupuolineutraalia kieltä ja resursseja raskaushoidossa. Tutkimuksessa korostettiin tärkeyttä tarjota koulutusta terveydenhuollon
---	--	--	--

			henkilökunnalle eri seksuaali- ja sukupuolivähemmistöistä.
DeHaan, G.; Obedin-Maliver, J. & McCracken, M. 2022.	Tarjota ohjeita siihen, että kaikki sukupuolet otetaan huomioon.	Narratiivinen tutkimus.	Artikkelissa todettiin sateenkaari- ihmisten raskausaiheiseen hoitoon liittyvän tietopulaa ja vähäistä ohjeistusta. Artikkelin tarjoaa resursseja ja ohjeita palveluntarjoajille ja sateenkaari- potilaille, jotka ovat raskaana. Artikkelissa viitattiin sateenkaariperheiden määrän olevan kasvussa.
Arnold, A.; Brown, R.; Hafford-Letchfield, T.; Hatzikiriakidis, K.; Maepioh, A.; McNair, R.;	Tutkia sateenkaari-ihmisten kokemuksia ennakkosuunnittelun ja raskaushoidon palveluissa parantaakseen terveydenhuollon laatua.	Systemaattinen katsaus.	Tutkimuksessa etsittiin tietoa sateenkaari ihmisten saamasta palvelusta sosiaali- ja terveysalalla raskauden hoitoon. Tutkimus osoitti, että sateenkaari- ihmisten kokivat

Permezel, J. & Thomas, J. 2023.			haasteita matkallaan kohti vanhemmuuteen. Haasteita olivat mm. eriarvoisuuden yleisyys. Tutkimuksessa tehtiin havaintoja siitä, että laadun parantamiseksi olisi suositeltavaa investoida potilaskeskiseen hoitoon ja kunnioittavaan vuorovaikutukseen liittyen sateenkaariperheisiin.
Booth, A.; Bower, K.; Chu, H.; Kirby, L.; Klepper, M.; Sherman, A. & Wright, E. 2023.	Parantaa sairaanhoitajille tietoa transsukupuolisten miesten hoidosta raskauden aikana.	Koulutus ja tutkimus koulutuksen jälkeisistä opeista.	Koulutus järjestettiin parantamaan tietoutta raskaana olevista transmiehistä ja heidän saamista hoidostaan. Koulutus paransi sairaanhoitajien tietämystä sukupuoli-identiteetistä ja trans-ihmisistä. Tutkimus osoitti, että vastaavaa

			koulutusta voitaisiin hyödyntää muillakin erityisaloilla.
Dyer, R. & Greene, M. 2023.	Tutkia seksuaalivähemmistöön kuuluvien raskaana olevien naisten konflikteja identiteetin ja raskauden välillä.	Kvalitatiivinen tutkimus. Osallistui 21 lesbo-, homo-, biseksuaali-, queer ja muuta ei heteroseksuaalista naista.	Tutkimuksessa käsitellään seksuaalivähemmistön naisten raskaudesta ja miten osallistujat ovat seksuaalivähemmistön identiteetin ja raskauden välisestä mahdollisesta konfliktista. Tulokset tutkimuksesta viittaavat siihen, että seksuaalivähemmistön naiset eivät juurikaan kokeneet konfliktia vähemmistön ja raskauden välillä, vaan sen sijaan kokivat terveydenhuollosta tulevaa konfliktia, joka oli mm. hoitajien oletukset, jotka eivät

			huomioineet naisten tarpeita ja kokemuksia.
Grundström, H.; Karlsson, G.; Klittmark, S.; Malmquist, A.; Nieminen, K. & Ulfsdotter, A. 2023.	Tutkia sateenkaariperheiden hoitokertomuksia synnytyksissä, joissa on ilmennyt komplikaatioita.	Haastattelu, johon osallistui 22 sateenkaariperheenjäsentä.	Tutkimuksessa käsiteltiin LGBTQ- ihmisten hoitokokemuksia raskauden loppuvaiheessa. Tutkimuksessa ilmeni, että suurin osa osallistujista oli tuntenut itsensä mitätöidyksi sateenkaariperheenä. Osallistujat olivat tunteneet itsensä haavoittuviksi. Osallistujat kertoivat, että terveydenhuollon ammattilaiset eivät heitä kunnioittaneet. He kokivat, että seksuaali- tai sukupuoli identiteetti vaikeutti esimerkiksi avun pyytämistä.

<p>Apiainen, R.; Kylmä, J.; Palonen, M. & Åstedt-Kurki, P. 2018.</p>	<p>Kuvata äitien kokemuksia perhe elämästä sateenkaariperheenä.</p>	<p>Integratiivinen kirjallisuuskatsaus.</p>	<p>Tutkimuksessa käsitellään sateenkaariperheiden kokemuksia perhe elämästä. Katsaus antaa terveydenhuollon henkilökunnalle tunnistaa monenlaiset erilaiset perheet ja heidän tarpeensa. Koetaan että ammattilaisilla on hyvä olla riittävästi tietoa erilaisista perheistä. Osallistujat kokivat mm. pelkoa ihmisten ennakkoluuloista. Poikkeaminen perinteisestä heteroperheestä toi haasteita äitien rooleista. Tutkimuksessa osoitettiin tarve tutkia suomalaisten sateenkaariperheiden äitien kokemuksia vanhemmuudesta enemmän.</p>
--	---	---	---